

WSTĘP

Ogromnie cieszy fakt, że „Ex Nihilo” staje się forum do dyskusji coraz bardziej różnorodnych zagadnień religioznawczych. Wiele z nich, ze względu na samą istotę dotykanych problemów, wymaga niezwykle sprawności w posługiwaniu się tak warsztatem religioznawczym, jak i dyscypliny, w której problematyka religioznawcza zostaje osadzona. Niebanalne prace o charakterze interdyscyplinarnym zawsze były dumą i wizytówką religioznawstwa. Z tym większą satysfakcją oferujemy Państwu Czytelnikom wybór artykułów w niniejszym numerze periodyku. Pan Marek Dolewka wprowadzi nas w fascynujący, ale niełatwo poddający się refleksji świat muzyki sakralnej. W artykule będącym swoistym Autorskim komentarzem do 11. edycji Misteria Paschalia, jak i krytycznym studium samej idei festiwalu muzyki dawnej, Pan Dolewka w niezwykle erudycyjny sposób analizuje ideologię festiwalu. Autor nie tylko dokonuje refleksji nad religijną zawartością utworów wykonywanych w czasie Wielkiej Nocy, ale też nad misteryjną, rytualną stroną samego wydarzenia. Nie umyka jego uwadze zamierzona religijna symbolika, jak i świadome wykorzystywanie przez twórców festiwalu mocy misteryjnych gestów. Pan Dolewka pisze: „Już od 2006 roku w Wielką Sobotę udziałem każdego z uczestników festiwalu staje się symboliczne zejście do podziemi. Tego dnia Misteria przenoszą się bowiem z Filharmonii Krakowskiej do Kopalni Soli w Wieliczce, gdzie przejazd windą szybu Daniłowicza w kompletnych ciemnościach urasta do rangi rytuału”.

Gorąco polecam też Czytelnikom drugi artykuł tego Autora. Tym razem Pan Dolewka przenosi nas w kontekst kultury Japonii, przedstawiając sylwetkę jednego z najwybitniejszych japońskich kompozytorów współczesnych, Toshio Hosokawę, łączącego w swojej twórczości elementy tradycji muzycznej Wschodu i Zachodu. Analiza twórczości Hosokawy i jego koncepcji muzyki, której dokonuje Pan Dolewka, nie zatrzymuje się na powierzchni tak oczywistych faktów, jak włączanie przez Hosokawę do swoich utworów, medytacyjnych śpiewów japońskich mnichów buddyjskich czy tradycyjnych instrumentów japońskich. Dzięki Autorowi zapoznajemy się z rolą i ideą ciszy u Hosokawy. Niezwykle oryginalnym aspektem indywidualnego języka muzycznego kompozytora jest wykorzystanie oddechu, o czym więcej dowiadujemy się w polecanym artykule. W swej analizie twórczości Hosokawy Pan Dolewka w niezwykle sprawny sposób prowadzi dyskurs muzykologiczno-religioznawczy, nawiązując do obecności ideologii zen oraz, szerzej, do tradycji medytacyjnych śpiewów mnichów buddyjskich w dorobku kompozytora.

W kolejnych artykułach niniejszego numeru znajdziemy również interesujące zagadnienia na pograniczu religioznawstwa i innych dyscyplin naukowych. Pan Jakub Szczęśniak przedstawi analizę porównawczą modeli odmiennych stanów świadomości w ujęciu Stanisława Grofa, Gerardo Reichel-Dolmatoffa i Jamesa D. Lewis-Williamsa i Thomasa Dawsona oraz ich aplikację do badań nad doświadczeniem religijnym. Pani Joanna Radosz na pewno zainteresuje nas swoim artykułem pt. „Sakralna rola władzy państwowej we współczesnej Rosji”. Wystarczy zacytować wybrane tytuły akapitów z jej pracy: „Od Włodzimierza do Władimira”, „Ołtarze XXI wieku” czy „Święty prezydent: opiekun, celebryta, samodziernca”... Artykuł Pana Przemysława Bryka, ostatni z przedstawianych w niniejszym Wstępie, jest pracą z dziedziny historiografii nurtów chrześcijańskich we współczesnej Polsce. W swoim artykule Pan Bryk analizuje problem powstania i rozwoju Kościoła Chrystusowego w naszym kraju.

Niniejszy zbiór artykułów zamyka recenzja autorstwa Pana Mateusza Kłagisza książki Elżbiety Wnuk-Lisowskiej pt. *Islam. Między herezją a ortodoksją* (WUJ, Kraków 2013).

Gorąco zachęcam Czytelnika do lektury niniejszego tomiku „Ex Nihilo”.

Dr hab. Małgorzata Sacha